C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I

Dosarul nr.21rji-1203/24 *Prima instanţă*: Judecătoria Orhei sediul Central
Judecător Veaceslav Caragia

D E C I Z I E
în numele Legii

03 decembrie 2024 mun.Bălţi

Colegiul penal al Curţii de Apel Bălţi,

În componenţa completului de judecată:
Preşedinte, judecător Gheorghe Scutelnic
Judecătorii Oleg Moraru, Viorel Pușcaș

a judecat în şedinţă de judecată **în lipsa părților procesului**, în **ordine de recurs**, *recursul* ***directorului Penitenciarului nr.18 Brănești, comisar principal de justiție,*** **Eugeniu Savca**, *declarat* împotriva ***încheierii Judecătoriei Orhei sediul Central din 20.12.2023***.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:
1.***În prima instanță***: 21.06.2023 – 20.12.2023.
2.***În instanța de recurs***: 23.09.2024 – 03.12.2024.

Procedura de citare legală a fost executată.

După expunerea esenţei cauzei de către judecătorul raportor, ţinând cont de argumentele recursului, materialele cauzei și prevederile legale, pentru expunere asupra recursului, Colegiul penal, -

C O N S T A T Ă:

Prin ***încheierea Judecătoriei Orhei sediul Central din 20.12.2023***, s-a admis plângerea condamnatului Teleșcu Petru *****, împotriva administrației instituțiilor penitenciare, Penitenciarul nr.18 Brănești, referitor la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din CEDO.

S-a constat faptul că, condamnatul Teleșcu Petru *****, născut la *****, a fost deținut în Penitenciarul nr.18 Brănești, perioada continuă de la 19.12.2022 până în prezent 20.12.2023, pe o perioadă totală de 366 (trei sute șaizeci și șase) zile, în condiții contrare prevederilor art.3 din CEDO.

În condițiile art.473[4] alin.(4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Teleșcu Petru *****, născut la *****, cu 36 (treizeci și șase) zile, pentru perioada de 366 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr.18 Brănești, în condiții contrare prevederilor art.3 din CEDO.

În privința perioadei de 6 (șase) zile calculate în condițiile art.473[4] alin.(5) CPP (din perioada de 366 zile și care nu au putut fi împărțite la 10), instanța de judecată a considerat oportun compensarea acestora în valoare bănească în beneficiul condamnatului Teleșcu Petru *****, născut la *****, a sumei de bani în mărime de 300 (trei sute) lei, şi anume a câte o unitate convențională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condițiilor de detenție, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM.

S-a obligat administrația instituției penitenciare nr.18 Brănești să înlăture condițiile precare de detenție în termen de 15 zile, după expirarea căruia, conform prevederilor art.473[4] alin.(3) din Codul de procedură penală, instituția penitenciară urmează să informează instanța de judecată despre executarea încheierii.

Nefiind de acord cu hotărârea dată, ***directorul Penitenciarului nr.18 Brănești, comisar principal de justiție,*** **Eugeniu Savca** a contestat-o cu recurs nemotivat, prin care solicită casarea integrală a încheierii Judecătoriei Orhei sediul Central din 20.12.2024 și pronunțarea unei hotărâri noi, prin care să fie respinsă cererea condamnatului ca neîntemeiată și ilegală.

În motivarea recursului ***recurentul*** invocă, că consideră hotărârea în cauză ilegală, neîntemeiată și pasibilă casării.

În Penitenciarul nr.18 Brănești condamnatului Teleșcu Petru i-au fost acordate condiții satisfăcătoare de detenție.

Condamnatul Teleșcu Petru nu a fost marginalizat sub nuci un aspect inuman sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiții a executării detenției.

Mai mult, condamnatul n-a prezentat dovezi ale alegațiilor sale de deținere în condiții precare.

Menționează faptul, că Penitenciarul nr.18 Brăneşti este un penitenciar în care condamnaţii se deţin în sectoare de tip „baracă”, inclusiv condamnatul Teleșcu Petru, a beneficiat de plimbări zilnice nelimitate.

Pe perioada deţinerii în Penitenciarul nr.18 Brăneşti, condamnatul Teleșcu Petru, s-a aflat în regim comun de deţinere. Deţinuţii care sunt amplasaţi la regim comun de detenţie au posibilitatea de a se deplasa pe teritoriul instituţiei în limita stabilită de administraţie.

La fel indică, că în Penitenciarul nr.18 Brăneşti condamnatul Teleșcu Petru, s-a deţinut în condiţiile penitenciarului de tip semiînchis (destinat pentru persoanele condamnate care au săvârşit infracţiuni uşoare, mai puţin grave şi grave).

Deţinutul Teleșcu Petru, dispunea de dreptul la deplasare liberă pe teritoriul penitenciarului de la deşteptare şi până la stingere (06.00-22.00) dispune de acces nemijlocit la terenurile sportive şi sala de forţă, la biblioteca, la biserica, la Şcoala profesională, la atelierele de muncă, la grădina penitenciarului, la zonele de odihnă.

Recurentul conchide că, Penitenciarul nr.18 Brăneşti nu a fost stabilit ca instituţie penitenciară, luând în calcul rapoartele naţionale şi internaţionale cât şi a practecii CEDO, în care condiţiile de detenţie contravin prevederilor art.3 CEDO.

Ţinând cont de tipul penitenciarului, deţinutului Teleșcu Petru, i-a fost acordat minimul de condiţii pentru executarea detenţiei în Penitenciarul nr.18 Brăneşti, iar instanţa de judecată, la evaluarea condiţiilor de detenţie, urma să ţină cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum şi de perioada în care a fost deţinut în condiţiile contestate.

Procedura de înștiințare în instanța de recurs, prevăzută la art.447 Cod de procedură penală, referitor la fixarea termenului de examinare, examinarea fără prezența părților la proces și dreptul de a depune referință, a fost executată.

Referințe de la părțile procesului penal n-au parvenit.

Verificând temeinicia argumentelor invocate de recurent în raport cu materialele puse la dispoziția instanței de recurs, Colegiul penal ajunge la concluzia, că recursul urmează a fi admis din alte motive decât cele declarate.

Potrivit ***art.449 alin.(1) pct.2) lit.d) Cod de procedură penală***, *(1) Judecînd recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: 2) admite recursul, casînd hotărîrea, parţial sau integral, şi ia una din următoarele soluţii: d) dispune rejudecarea cauzei de către instanţa de fond în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanţa de recurs.*

Recursul ***directorului Penitenciarului nr.18 Brănești, comisar principal de justiție,*** **Eugeniu Savca**, a fost înaintat în termen și urmează a fi admis, dar din alte motive decât cele declarate.

Colegiul penal consideră, instanța de fond corect a admis plângerea condamnatului Teleșcu Petru și a constatat că a fost deținut în Penitenciarul nr.18 Brănești, perioada continuă de la 19.12.2022 până în prezent 20.12.2023, pe o perioadă totală de 366 (trei sute șaizeci și șase) zile, în condiții contrare prevederilor art.3 din CEDO.

Instanța de fond, în baza raportului, explicațiilor reprezentanților instituției penitenciare, condamnatului și probelor cercetate a stabilit, că condițiile în care a fost deținut condamnatul Teleșcu Petru au fost contrare art.3 CEDO.

Dar, Colegiul penal constată că prima instanţă în mod neîntemeiat şi eronat a dispus acordarea lui Teleșcu Petru pentru perioada rămasă de 6 zile, care nu poate fi redusă în condiţiile art.473^4 alin.(4) Cod de procedură penală, compensarea acestora în valoare bănească în mărime de 300 lei, adică câte o unitate convenţională pentru o zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanţelor al Republicii Moldova, în condiţiile art.473^4 alin.(5) Cod de procedură penală.

La caz, Colegiul penal menţionează că potrivit art.473^2 alin.(3) şi (4) Cod de procedură penală, condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei. În cazul în care partea neexecutată din pedeapsă nu permite deducerea integrală a reducerii pedepsei sau perioada încălcării condiţiilor de detenţie este mai mică de 10 zile, în privinţa perioadei rămase condamnatul poate solicita despăgubire în valoare bănească.

Conform art.473^4 alin.(4) Cod de procedură penală, în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.

Iar, alin.(5) al aceluiaşi articol stipulează că în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente.

În atare circumstanţe, Colegiul penal statuează că mecanismul compensator prevăzut la art.473^4 alin.(5) Cod de procedură penală este aplicabil situaţiei de stingere a executării pedepsei prin prisma art.275 alin.(1) lit.a) Cod de executare, iar în cazul neexecutării integrale a pedepsei închisorii, instanţele de judecată urmează să facă uz de dispoziţiile art.473^4 alin.(4) Cod

de procedură penală prin dispunerea rotunjirii pedepsei în favoarea condamnatului, fie dispunerea lăsării în continuare a perioadei respective în termenul de executare a pedepsei. Or, Legiuitorul RM prin adoptarea mecanismului compensator nu a urmărit instituirea la examinarea a fiecărei plângeri contrare art.3 CEDO, pentru perioada care nu poate fi împărţite la 10 zile de detenţie, compensarea bănească a persoanelor aflate în custodia statului, or, chestiunea dată în asigurarea interesului public urmează a fi tratată în mod distinct, adică de a fi lăsate în continuare la termenul de executare a pedepsei, cu ulterioara lor examinare în procedură separată în ordinea art.473^2 Cod de procedură penală.

Subsecvent, instanţa de recurs ţine să evidenţieze şi faptul, că acordarea despăgubirilor în sumă bănească pentru perioada care nu poate fi redusă se efectuează la cererea condamnatului, şi nu din oficiu de către instanţa de judecată.

În atare împrejurări, instanţa de recurs reţine a fi pripită soluţia instanţei de fond privind compensarea în valoare bănească în beneficiul condamnatului Teleșcu Petru a sumei de bani în mărime de 300 lei pentru perioada de 6 zile (care nu au putut fi împărţite la 10), în situaţia în care instanţa nu şi-a motivat efectiv soluţia referitor la esenţa art.473^4 alin.(5) Cod de procedură penală, care s-a dovedit a fi una eronată, reieşind din datele raportului prezentat de administraţia Penitenciarului nr.18 Brănești, ce nu poate fi acceptată, impunându-se astfel returnarea cauzei la rejudecare în această parte în prima instanţă, în alt complet de judecată.

Or, soluţia judecătorului de instrucţie în această parte este defectuos motivată, constituind în mod evident temei pentru recurs prevăzut la art.444 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, fapt pentru ce chestiunea dată constituie temei de a remite cauza la rejudecare în prima instanţă, în alt complet de judecată, în vederea înlăturării neconcordanţelor menţionate prin examinarea şi aprecierea justă a aspectelor de fapt şi de drept ale prezentei cauze şi emiterea în acest sens a unei hotărâri legale, întemeiate şi motivate în strictă conformitate cu prevederile legislaţiei în vigoare.

Distinct de cele menţionate supra, instanţa de recurs ajunge la concluzia că eroarea admisă la examinarea plângerii condamnatului Teleșcu Petru nu poate fi corectată în instanţa de recurs, împrejurare ce impune casarea parţială a încheierii atacate, cu trimiterea cauzei la rejudecare în această parte în instanţa de fond, în alt complet de judecată.

Colegiul penal reține, că ținând seama de dispozițiile art.449 alin.(1) pct.2) lit.b) Cod de procedură penală, nu poate în instanța de recurs agrava situația condamnatului, indiferent de cine a declarat recursul.

La rejudecarea cauzei penale în latura dată, instanța de fond urmează să se conducă de prevederile art.451 Cod de procedură penală, ce prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul cuvenit și în strictă conformitate cu prevederile legii, asupra aspectelor evidențiate în prezenta decizie cu privire la calculele corecte ale reducerii pedepsei, să-și argumenteze clar concluziile sale, ținând cont de motivele casării deciziei atacate și să adopte o hotărâre legală și întemeiată, pronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate de către participanții la proces.

În baza celor expuse, în temeiul art.449 alin.(1) pct.2) lit.d) şi art.417-418 Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

D E C I D E :

Recursul ***directorului Penitenciarului nr.18 Brănești, comisar principal de justiție,*** **Eugeniu Savca**, *declarat* împotriva ***încheierii Judecătoriei Orhei sediul Central din 20.12.2023***, în privința ***condamnatului*** **Teleșcu Petru**, se admite din alte motive decât cele declarate, cu casarea parțială a încheierii în partea acordării condamnatului Teleșcu Petru a despăgubirilor în temeiul art.473^4 alin.(5) Cod de procedură, cu dispunerea rejudecării în prima instanță, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele de şedinţe, judecător Gheorghe Scutelnic

Judecători Oleg Moraru

Viorel Pușcaș